

د افغانستان لپاره د ميرمنو مجمع

عمل ته بلنه

۲۰۲۲ د می لسمه

د هېواد وروستی پېښې زموږ «افغان مېرمنو» د ډېرې اندېښنې سبب شوې دي. مور دې پایلې ته رسېدلې یو چې د ښځو د حقونو په برخه کې د طالبانو ژمنې یوازې د بدبینانه او سیاسي دلایلو له امله دي. دا ژمني یوه په بلې پسې ماتېږي. د منځنیو ښوونځیو د نجونو پر زده کړو بندیز، ښځو ته د موټر چلولو د زده کړو د جواز نه ورکولو په اړه اعلامیه او د ښځو د جامو په اړه د طالبانو له خوا وروستي اعلان شوي مقررات، افغان مېرمنې او نجونې له خپلو حقونو ډېرې بې برخې کوي.

طالبان د ښځو له ځواک څخه وپېرې، خو په افغانستان کې چې سیاسي، اقتصادي او بشري ناورین د پراخېدو په حال کې دی، د ښځو ځواک یوه اړتیا ده. په کابل او نورو ښارونو کې ښځې په واټونو کې لاریونونه او اعتراضونه کوي او خپل ژوند له گواښ سره مخ کوي، چې غږ یې واورېدل شي. هغوی ته غور ونيسی؛ ځکه هغوی پر خپلو حقونو تېری نه مني.

دا د نړیوالو ځواکونو د وتلو پایله ده، چې تېر کال یې افغانستان پرېښود؛ نو ځکه نړیواله ټولنه په افغانستان کې د ترينګلي وضعیت پر وړاندې د مسوولانه غبرګون مسوولیت لري. د دې وخت دی چې ټول هغه دولتونه او د نړیوالو سازمانونو مسوولین چې ویلي یې و، د طالبانو پر وړاندې به د هغوی د خبرو نه بلکې د هغوی د کړنو پر بنسټ قضاوت کوي، زړور اقدام وکړي.

مور له ټولو دولتونو غواړو چې د افغان مېرمنو دفاع وکړي او طالبانو ته څرګنده کړي چې د هغوی د په رسمیت پېژندلو په برخه کې هر ډول بحث د ښځو د قانوني حقونو په پېژندلو، درناوي او پلي کولو پورې تړلی دی. مور همدارنګه د اسلامي نړۍ له سیاسي رهبرانو غواړو چې د نجونو پر زده کړو او د ښځو پر کار بندیز هیڅ ډول دیني توجیه نه لري.

د هغوی د مخالفت ټولو نښو ته په پام؛ که طالبان په داسې جدي سیاسي خبرو اترو کې، چې د ښځو او نجونو حقونه هم پکې شامل وي، د گډون د لېوالتیا واقعي نښې څرګندې کړي، د ملګرو ملتونو سازمان باید د طالبانو د رهبري غړو، چې د ملګرو ملتونو د بندیزونو په لیست کې شامل دي، د سفر د معافیت او ممنوعیت موضوع بیا و ارزوي.

اوس د دې وخت را رسېدلی دی چې د «ښځې، سوله او امنیت» نړیوال شعار په واقعي ډول و ازمایو، اوس نړیواله ټولنه د مالي ملاتړ له اړخه د نفوذ لور ځواک لري. د افغانستان له خلکو سره د بشري پالو مرستو لپاره د ملیاردونو ډالرو ژمنه شوې ده. د ملګرو ملتونو سازمان او مرستندوی هېوادونه کولای شي چې له دغې بودیجې څخه په افغانستان کې د ښځو د ځواکمنولو لپاره استفاده وکړي. ښځې د بدلون راوستلو لپاره د رهبري په یوه ښه موقعیت کې دي، چې کولای شي په افغانستان کې د بشري پالو مرستو د اغېزناک او شفاف وپش په برخه کې د دوی رول ته شدیدې اړتیا رفع کړي.

په افغانستان کې د طالبانو حاکمیت او له هغه را پېښې ستونزې یوازېنې مورد نه دی چې باید پام ورته وشي، بلکې په افغانستان کې د فساد د شل کلنې مخینې ته په پام نړیوالې ټولنې ته د کار یو متفاوت او شفاف بهیر ډېر مهم دی.

د ښځو ځواکمنول د بشري پالو د مرستو د ښه وپش او او د بشري پالو مرستو د لېږد په پروسه کې د شفافیت سبب کېږي، همدا رنگه دا چاره په بېلابېلو برخو کې د ښځو د گډون د اړتیا د تشخیص او د افغانستان د راتلونکي لپاره د ښځو تر رهبري د لاندې بنسټونو د فعالیت په برخه کې پر طالبانو لازم فشار رامنځته کوي. د مرستندویو هېوادونو، د ملګرو ملتونو د سازمان او نورو نړیوالو سازمانونو مسوولیت دا دی چې د افغانانو د عاجلو اړتیاوو د پوره کولو لپاره له افغانستان سره کېدونکې بشري پاله مرستې دوام پیدا کړي او زیاتې شي او ښځې باید د بشري پالو مرستو د وپش لپاره د یوې شفافې پروسې په محور کې وي.

وراندیزونه:

۱. د مرستو د ویش او نورو پروژو لپاره د بنځو تر رهبري لاندې سازمانونو له شاملولو ډاډ تر لاسه کول؛
 ۲. د اړمنو کسانو د پېژندلو په پروسه کې د روڼتیا زیاتوالی او په ستراتیژیک ډول او د اړتیا پر بنسټ د مرستو له ویش څخه ډاډ ترلاسه کول؛
 ۳. د مرستو د لا اغېزناک کولو او د طالبانو له خوا مرستو د وړاندې کولو د انحراف د مخنیوي په موخه د بنځو په ګډون د څارنیزو میکانیزمونو جوړول او د هغوی په وسیله د لازمو مشورو وړاندې کول.
- په اوس وخت کې د دې وړاندیزونو د پلي کولو هیڅ نښه نه برېښي، مګر د دې وړاندیزونو عملي کول نه یوازې د مرستو د شفاف ویش پر بهیر د پام وړ اغېز کوي، بلکې له سیاسي نظره د سولې او امنیت په ترویج کې د بنځو د رول د رسمیت پېژندلو په واقعي معنا هم دي.

د افغانستان لپاره د میرمنو مجمع یو نوی ابتکار دی چې د افغان او نړیوالو رهبرانو مېرمنو له خوا رامنځته شوی دی چې د افغانستان د خلکو د هوساینې او بشر حقونو او همدارنګه هغو ټولنیزو، سیاسي او اقتصادي ننګونو ته د پراخي حللارې د موندلو په برخه کې هڅې کوي چې هېواد ورسره مخ دی.

www.womens-forum-afghanistan.org